

فصل ششم

علم و عالم

درس شانزدهم: وقتی بوعلی، کودک بود

درس هفدهم: کار و تلاش

وقتی بوعالی، کودک بود

درس شانزدهم

املا و دانش زبانی

۱ بندهایی را که کلمه‌های زیر در آنها به کار رفته است، بنویسید.

دلخوشی

شوق

حفظ

لطف

۲ با توجه به متن درس کلمه‌های خواسته شده را پیدا کنید.

	کلمه‌ای هشت حرفی که حرف چهارم و هشتم آن «ی» باشد.
 	کلمه‌ای هفت حرفی که حرف اول آن «ح» باشد.
  	کلمه‌ای شش حرفی که بین دو قسمت آن «و» باشد.
   	کلمه‌ای پنج حرفی که آخر آن «ز» باشد.

۳ در جدول زیر، مانند نمونه، مثال‌هایی از نگاه کردن و خوب دیدن بنویسید.

خوب دیدن	نگاه کردن
دیدن یک شیء خاص مانند ماشین در خیابان	نگاه کردن از پنجره به بیرون

الف) به جمله‌های زیر، توجه کنید.

می خواستم بگوییم که از این پس، من دیگر توانایی و فرصت ندارم که به حسین چیزی بیاموزم.

هر بیماری و دردی دوره‌ای دارد که باید بگذرد.

کلمه‌ی مشخص شده، یکی دیگر از کلمه‌هایی است که دو جمله را به یکدیگر ربط می‌دهد.

ب) متن زیر را با «که»، «تا»، «و» و «اما» کامل کنید.

نّجار پیری بود می خواست بازنشسته شود. او به کارفرمایش گفت
می خواهد ساختن خانه را رها کند از زندگی بی‌دغدغه در کنار خانواده‌اش لذت
ببرد. کارفرما از اینکه دید کارگر خوبش می خواهد کار را ترک کند، ناراحت شد. او از نّجار
پیر خواست به عنوان آخرین کار، تنها یک خانه‌ی دیگر بسازد. نّجار پیر قبول
کرد؛ کاملاً مشخص بود دلش به این کار راضی نیست. او برای
ساختن این خانه، از مصالح بسیار نامرغوبی استفاده کرد با بی‌حوالگی به
ساختن خانه ادامه داد.

وقتی کار به پایان رسید، کارفرمابرای وارسی خانه آمد. او کلید خانه را به نّجار داد
گفت: «این خانه متعلق به توست. این هدیه‌ای است از طرف من برای تو».

نّجار یکه خورد. مایه‌ی تأسف بود! اگر می‌دانست خانه‌ای برای خودش
می‌سازد، حتماً کارش را به گونه‌ای دیگر انجام می‌داد.

با استفاده از کتاب‌ها و منابع مناسب، درباره‌ی یکی از موضوع‌های زیر تحقیق کنید و به صورت گزارشی بنویسید.

■ پیشگیری از بیماری ■ منابع آب آشامیدنی ■ نقش دانشمندان در زندگی انسان

موضع:

توجه:

- موضوع را انتخاب کنید.
- منابع مربوط به آن را شناسایی و تهیه کنید.
- اطلاعات مناسب را یادداشت برداری کنید.
- یادداشت‌ها را مرتب کنید و در نوشته‌ی خود از آنها استفاده کنید.
- منابع مورد استفاده را به طور دقیق، معروفی کنید (نام نویسنده، ناشر، ...).

کار و تلاش

درس هفدهم

املا و واژه‌آموزی

۱ با توجه به متن درس، جدول‌های زیر را با واژه‌هایی که دارای نشانه‌های زیر هستند، کامل کنید.

ق	غ

ه	ح

ذ	ز

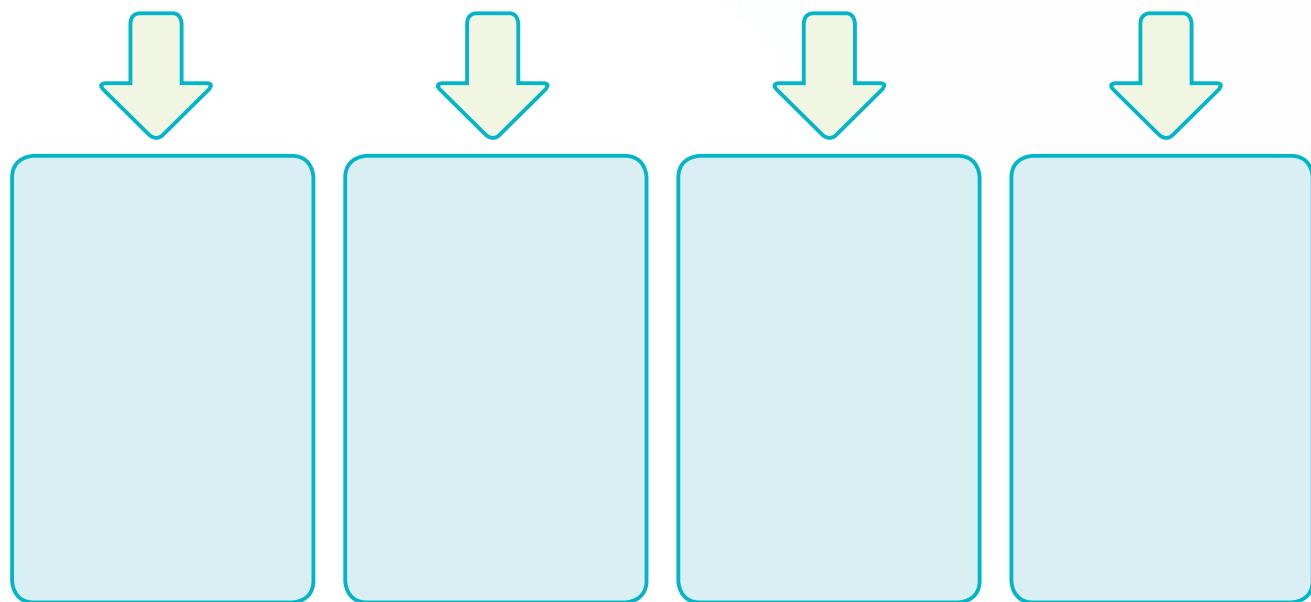
ص	س

۲

کلمه‌های زیر را مانند نمونه دسته‌بندی کنید: نظر، ناظر، نظارت

تجسم ■ عاقل ■ تدبیر ■ قناعت ■ اجسام ■ عقل ■ مدبر ■ جسم

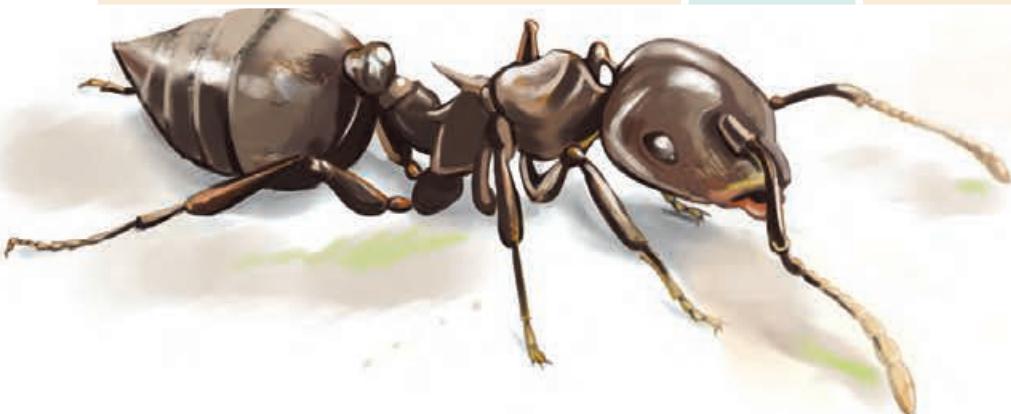
معقول ■ تدابیر ■ قانع ■ مجسم

۳

مانند نمونه واژه‌های جمله‌های زیر را مرتب کنید.

این بار گران را بیهوده مکش	←	مکش بیهوده این بار گران را
	←	زمور آموز رسم بردازی
	←	بکوش اندر بهار زندگانی
	←	بخور در سفره‌ی ما، هر چه خواهی

به کلمه‌های زیر، دقّت کنید:

اگر تو را

گرت

راه

ره

اکنون شما شکل کامل شده‌ی واژه‌های زیر را بنویسید.

.....

کای

.....

گه

.....

وزان

.....

بُد

.....

برون

.....

کز

در برخی از متن‌ها و شعرها به دلیل آهنگ متن و همچنین زیبایی آن، کلمه‌ها به صورت کوتاه شده (مخفّف)، نوشته می‌شوند.

با توجه به متن درس «کار و تلاش» جدول زیر را کامل کنید.

	یک بیت که لحن خبری دارد.
	یک بیت که لحن پرسشی دارد.
	یک بیت که علامت «، « دارد.
	یک بیت که دو جمله با نشانه‌ی ربط «که» به هم متصل شده باشند.

با توجه به آموخته‌های درس، داستان شعر «کار و تلاش» را به نثر ساده، بنویسید.

موضع:

توجه:

در تبدیل کردن شعر به قصه، نکات زیر را، رعایت کنید.

موضوع اصلی شعر و شخصیت‌های داستان را حفظ کنید؛

زمان، مکان و رویدادها را بیان کنید؛

در بیان رویدادها، جزئیات را دقیق بنویسید؛

برای داستان، شروع و پایان مناسبی بنویسید؛

از تخیل، برای جذابیت داستان، استفاده کنید؛

نام مناسبی برای داستان، انتخاب کنید؛

از نشانه‌های مناسب نگارشی، استفاده کنید.

هنر و سرگرمی و جمع‌بندی آموخته‌ها

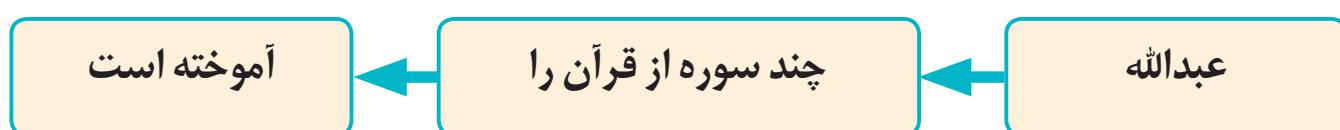
۱ از روی سرمشق زیر، خوش خط و زیبا بنویسید.

خدایا یک نفس آوازا آوازا دلم را زنده کن اعجازا اعجازا

پیا بال و پر ما را پیاموز پرواز پرواز بقدر یک نفس

۲ مانند نمونه، نمودار مربوط به هر جمله را رسم کنید.

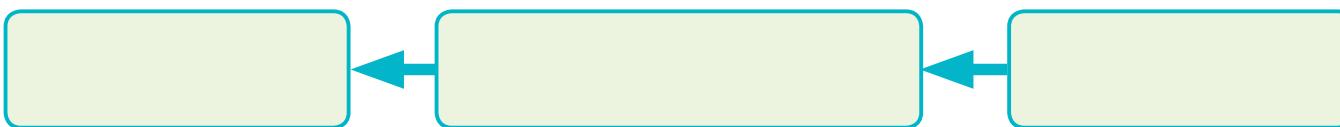
جمله: عبدالله چند سوره از قرآن را آموخته است.

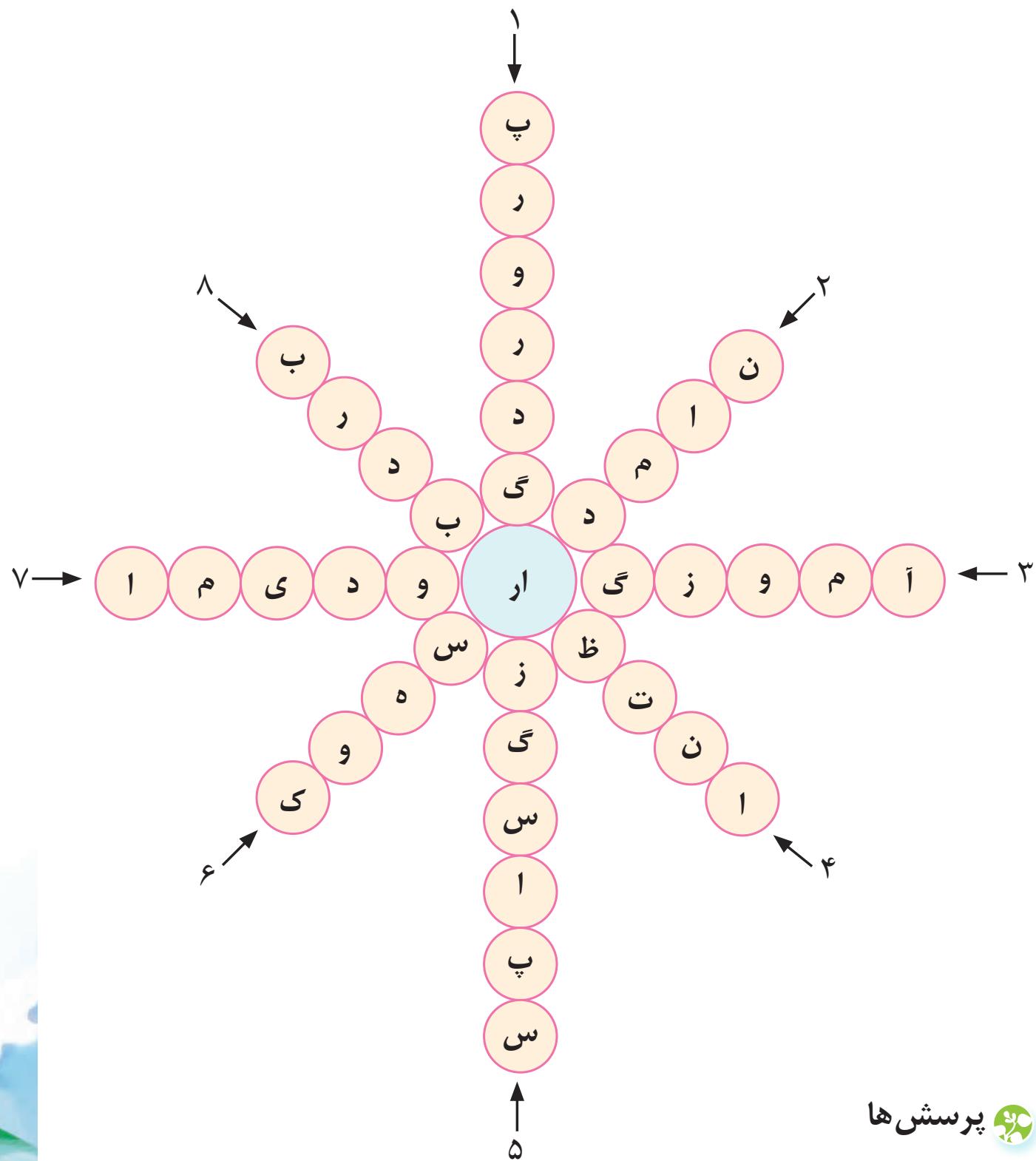
جمله: جوانی آرزوی رفتن به خانه‌ی کعبه را در سر داشت.

جمله: پدر و مادرم شوق آموختن را در من به وجود آوردند.

۳ برای واژه‌های داخل جدول، پرسش‌های مناسب بنویسید.

۳

۴

۵

۶

۷

۸

